

ŠE NEKAJ O STRUKTURI HORACOVE EPISTULE NUMICIJU

V razpravi o strukturi Horacove epistule Numiciju (ŽA III, 1953, p. 79—81) sem skušal dokazati, da je omenjena epistula razdeljena po zlatem rezu. Razčlemba je namreč pokazala, da se le-ta epistula sestoji iz 2 + 25 + 39 + 2 verzov. Moja razčlemba je bila v glavnem formalna: v prvem delu epistule (2—27) prevladuje resni, v drugem delu (28—66) šaljšivi ton; prvi del je zgrajen vertikalno, skoraj simetrično — v drugem delu imamo paralelno nizanje scen.

To svojo formalno razčlemba bi zdaj podprl še z vsebinskimi argumenti.

V prvem delu (3—27) Horac opisuje, kakšen je njegov življenjski ideal: nil admirari (v. 1), nil ultra quam satis est (v. 16), ali, kakor bi temu rekli epikurejci: popolna ἀταραξία.

V nadaljnjem pesnik opisuje, v čem vidijo drugi ljudje svoj življenjski ideal: eni v lovu za bogastvom (28—48), drugi v slavi in priljubljenosti (49—55), tretji v kulinaričnih in erotičnih užitkih (56—66).

Horac torej opisuje 4 različne življenjske ideale ali, kakor so temu rekli Grki, 4 βίου:

{	3—27	βίος φιλόσοφος
{	28—48	βίος φιλοχρήματος
{	49—55	βίος φιλότιμος
{	56—66	βίος φιλήδονος

Βίος φιλόσοφος je Horacov življenjski ideal; postavlja ga v nasprotje z ostalimi tremi βίου. Torej je bila tudi z vsebinskega vidika razdelitev epistule na dva glavna dela upravičena.

Znano je, da je Horac opeval 4 različne življenjske ideale tudi v posvetilni odi 1. knjige:

{	3— 8	βίος φιλότιμος
{	9—18	βίος φιλοχρήματος
{	19—28	βίος φιλήδονος
{	29—34	βίος φιλόμουσος

O tem sta pisala Wilamowitz (Sappho und Simonides. Berlin 1913, p. 190 ss.) in Pasquali (Orazio lirico. Firenze p. 746 ss.)

Oboje citirano po M. Grošlju, O vplivu afekta na stilizacijo Horacovih od. Zbornik filozofske fakultete I. Ljubljana 1950, p. 36). Nauk o treh različnih βίαι izvira od Diona iz Kleanta, zametke pa najdemo že pri Pindarju, ki poje (fgm. 221): enega razveseljuje slavna zmagà pri konjskih dirkah, drugega uživanje v zlatih sobanah, tretjega bogastvo donašajoča plovba po morju. Horac pa je k tem trem kot četrtega dodal še svoj življenjski ideal. Ta njegov ideal je v omenjeni posvetilni odi pesniški poklic — βίος φιλόμουσος: me doctarum hederæ præmia frontium dis miscent superis . . . (Carm. I. 1, 29 ss.).

Nasprotno pa v epistuli Numiciju o pesniškem poklicu ni ne duha ne sluha. Zato se mi zdi ta epistula kot nekaj *korektiv k posvetilni odi*: tam posvetitev poeziji — tu poeziji slovo in posvetitev filozofiji. Več momentov je, ki me utrjujejo v tej domnevi. Predvsem to, kar sem že omenil, namreč da je tu pesnikov življenjski ideal βίος φιλόσοφος in ne več βίος φιλόμουσος. Dalje imamo tu kakor tam nekatere slične motive, n. pr. motiv lova (v odi vv. 25—28, v epistuli vv. 57—61), toda povsem različen odnos do slave: v odi bi pesnik vendarle rad dosegel venec pesniške slave, v epistuli obsoja sploh vsako slavohlepje. In še nekaj se mi zdi značilno: edino v tej odi imamo 2 začetna in 2 zaključna verza, ki ne spadata v strofe — in tudi v epistuli imamo 2 verza za motto in 2 za zaključek, kakor je pokazala moja razčlemba (glej zgoraj!).

Torej se je Horac praktično že s to epistulo, ki je po Heinzejevem mnenju ena izmed prvih, nastala ok. l. 22 (Q. Horatius Flaccus, Briefe. Berlin 1898, p. 46), odrekel poeziji in se posvetil filozofiji, kar je dve leti pozneje v posvetilni epistuli na Mecenata tudi zavestno izpovedal: nunc itaque et versus et cetera ludicra pono (Epist. I 1, 10).

Ptuj.

K. Gantar.

RÉSUMÉ

K. Gantar: NOTE COMPLÉMENTAIRE SUR LA STRUCTURE DE L'ÉPÎTRE À NUMICIUS

Cette note est un complément de l'article du même auteur, publié ici III (1953), p. 79—81, où il a montré que l'épître (Hor. Epist. I 6) suit de près la règle de *sectio aurea*. Tandis que l'analyse du dit traité s'occupait surtout de la forme, dans la note présente, l'auteur ajoute quelques considérations sur le fond de l'épître. Horace y décrit quatre βίαι différents en opposant βίος φιλόσοφος (3—27) à trois autres βίαι: βίος φιλοχρήματος (28—48), βίος φιλότιμος (49—55), βίος φιλόδοξος (56—66). L'épître marque une nouvelle étape dans la vie spirituelle du poète, compte tenu de Carm. I 1, où H. nous présente les mêmes βίαι. Dans l'ode, son idéal est βίος φιλόμουσος, dans l'épître, c'est βίος φιλόσοφος.